

JUDITH BAEHNER | HET PLANTENLAB

STEKKEN *en meer*

Stekken, zaaien
en vermeerderen
van kamerplanten

HET GROENLAB
FORTE GROEN

Voorwoord

Een plant die bij jou thuis als kleine plant opgroeit, wordt altijd heel dierbaar. Een exemplaar dat je hebt opgekweekt uit een stek of uit zaad doet daar nog een schepje bovenop. In deze zelf opgekweekte planten zie je ook het directe resultaat van je vaardigheden, je plantenkennis en je inzet. Planten die je al iets langer hebt, wil je daarom goed verzorgen en eigenlijk wil je ze niet meer kwijt. Soms gaat er echter wel eens een keer iets mis en dan redt je plant het niet. Tijd voor back-ups dus. Die 'reserveplanten' kun je zelf opkweken en dat is ook nog eens superleuk om te doen. Echt geloof me, er komt een moment dat je je planten wilt gaan vermeerderen.

Over planten kan ik me blijven verwonderen en daarom wil ik steeds begrijpen hoe planten werken, hoe ze groeien, bloeien en voortleven. Want daar gaat het om voor een plant. De processen die een plant elke dag doorloopt met als doel overleven en zich voortplanten. Daarbij zijn we telkens weer getuige van aanpassingen en modificaties (niet in erfelijk materiaal vastgelegde eigenschappen) van de plant waarbij nieuwe kleuren en vormen kunnen ontstaan. Behalve het plezier dat je krijgt bij van het opkweken van een eigen plant zijn er nog andere redenen waarom je zou moeten gaan stekken en zaaien. Ten eerste is van belang voor het voortbestaan van de natuur en de wereld waarin we leven zodat we begrijpen hoe we planten kunnen vermeerderen en we dat ook zelf weer kunnen. Niet alleen onze kamerplanten maar ook ons voedsel. Daarnaast wordt een duurzame manier van planten kweken ook belangrijk. Het laten voortbestaan en kweken met een zo klein mogelijke voetprint. Door zelf te vermeerderen dragen we daaraan ook bij omdat we iets maken in plaats van iets nieuws kopen. Gelukkig kweken ook steeds meer kwekers op een duurzame manier (kamer)planten en dat is heel positief.

Inhoud

Hoofdstuk 1

EN DAN HEB JE ER TWEE

- 7 Waarom vermeerderen we planten
- 8 Hoe werkt vermeerderen bij een plant

Hoofdstuk 2

SUCCESVOL EEN GLOEDNIEUWE PLANT OPKWEKEN UIT EEN STEK

- 11 Goed begin, de basis van stekken
- 12 Planten kiezen
- 13 Stekken nemen
- 14 Werk altijd schoon en scherp
- 15 Stek in stijl
- 16 Stekpoeder
- 17 Temperatuur en klimaat
- 19 Grondmengsel
- 23 Stekmethoden
 - kopstek
 - tussenstek of oogstek
 - stengelstek
 - afleggen
 - marcotteren
 - bladstekken
 - stek van geheel blad zonder steel
 - stek van een geheel blad met steel
 - stek van ingesneden blad
 - stek van stukken blad
 - scheuren of delen
 - stekken op water

Hoofdstuk 3

ZAAIEN

- 89 Goed begin, de basis van zaaien
- 90 Potjes en bakjes
- 91 Zaden kiezen
- 92 Zaaigrond
- 93 Hygiëne
- 94 Zaden laten ontkiemen, techniek
- 94 Temperatuur
- 95 Wat kun je zaaien
- 110 Buitenbeentjes
- 111 Varens vermeerderen uit sporen

Hoofdstuk 4

PLANTEN OP WATER

- 113 Goed begin, de basis van hydroponie
- 116 Hoe kun je planten op water laten groeien
 - 116 Eerste manier:
 - 116 Plantenstekken op water zetten
 - 117 Kopstek, tussenstek, oogstek en bladstek met steel
 - 118 Andere Stekken
 - 118 Cactussen en vetplanten in water
 - 121 Tweede manier:
 - 121 Zaden op water laten wortelen
 - 121 Zaden laten ontkiemen
 - 123 Deno-methode
 - 124 De koude methode
- 124 Water geven en verversen
- 125 Voeding
- 127 Hydroponie planten
 - 127 Kopstekken op water
 - 132 Bladstekken op water
 - 133 Broedplanten op water laten groeien
 - 135 Uit zaad
- 137 Woordenlijst
- 139 Bronnen
- 140 Stekwijzer
- 144 Dankwoord

Hoofdstuk 1

En dan heb je er twee

WAAROM VERMEERDEREN WE PLANTEN

Soms gaat het niet zo goed met je plant of ben je zo gek op je mooie, nieuwe variatie dat je meer van die plant wilt hebben. Je kunt planten natuurlijk ook vermeerderen omdat je ze wilt delen met je vrienden of wilt ruilen voor een andere plant. Botanisten en kwekers doen eigenlijk hetzelfde. Ze vermeerderen planten onder andere ook voor het behoud van een soort of van een nieuwe natuurlijk of kunstmatig ontstane variatie. Wil je een plant vermeerderen dan kun je het beste kijken naar hoe de plant dat in de natuur doet. Vaak kan het op verschillende manieren, geslachtelijk of ongeslachtelijk, maar vaak is er één wel het beste of het meest eenvoudig. De keuze begint bij deze vraag. Stekken of zaaien?

⋮ Als je de unieke eigenschappen van de moederplant wilt behouden, is dit stekken de beste methode. Het moet daarnaast ook mogelijk zijn om deze methode te gebruiken. Niet alle planten zijn namelijk geschikt om door stekken te worden vermeerderd. Grassen, orchideeën en palmen bijvoorbeeld missen een weefsellaag in de wortels en stengels: cambium. Dit cambium bevat actieve snel delende cellen die een rol spelen bij de ontwikkeling van wortels. Ook op plekken waar je dat niet direct verwacht. Hierdoor kun je een plant stekken. Mist een plant dit laagje dan kies je voor vermeerderen uit zaad. Bij het vermeerderen uit zaad is het belangrijk dat je weet hoe je het zaad kunt laten ontkiemen. Soms kan dat heel erg moeilijk zijn of heel lang duren (in het hoofdstuk over zaaien leer je waarom en hoe dat gaat).

direct zonlicht of te licht; een te lichte standplaats kan voor te veel verdamping van het vocht zorgen waardoor de stek kan uitdrogen. De temperatuur houd je daarom het liefst ook constant. Afhankelijk van de plant is kamertemperatuur of een beetje warmer ideaal. Na een week of drie tot vier ontwikkelen de eerste wortels of zie je een nieuwe uitloper. Na een week of vier tot zes kun je de plant in een grotere pot zetten. Gebruik deze methode bijvoorbeeld voor een vaderplant (*Tradescantia*), mozaïekplantje (*Fittonia*) en *Ficus* (*Ficus benjamina*).

Sommige kopstekken kun je ook op water stekken. Eigenlijk is deze methode heel efficiënt om zonder wortelstel voldoende vocht te krijgen, en het staat heel mooi. Toch is het stekken op water niet voor elke plant geschikt. Hoewel er wel wortels gevormd worden, is niet elke plant in staat om de dan gevormde waterwortels om te laten schakelen naar grondwortels. In de aarde slaat de plant dan niet aan. Je kunt de waterstekken wel op water laten staan, maar ook hiervoor geldt dat niet alle planten geschikt zijn om op water te blijven staan.

ANANAS

Ananas comosus

Een ananas stekken is al meteen leuk; je plant namelijk het topje van de vrucht waar de bladkroon zit, dus heb je al direct een plantje. Dit plantje kun je laten uitgroeien tot een te gekke kamerplant. Om de stek succesvol te laten wortelen, snijd je de kop van de ananas met ongeveer 4 centimeter van de vrucht af. Het vruchtvlees haal je daarna zo veel mogelijk weg. Laat de stek nu een etmaal drogen zodat de kans op rotten minder wordt. Om de stek goed te kunnen laten wortelen, is warme vochtige lucht nodig. Daarom maken we ruimte voor een glazen stolp. Zet twee potten klaar die in elkaar passen. Leg in de grotere pot een laag grond op de bodem en zet de kleine pot erin. Vul de zijkanten af met grond. Vul de kleine met lichte zure grond en duw de stek met het stuk uitgeholde ananas in de grond. Zet vervolgens een ruime glazen stolp om de stek. Nu kan de stek gaan wortelen. Na een maand zie je dat de stek in het hart nieuw blad maakt en kun je de stolp weghalen.

Kies een mooie rijpe ananas

Snijd de top eraf

Plant de uitgeholde ananas in zaai- en stekgrond

Mozaïekplantjes kun je op 3 manieren stekken. Kopstekken recht planten in potjes, kopstekken zijwaards planten op zaai- en stekgrond en kopstekken op water laten wortelen en planten.

MOZAÏEKPLANTJE

Fittonia

Voor onze terrariums gebruiken we heel veel *Fittonia*. Ze geven kleur aan je terrarium en kunnen heel goed onder vochtige omstandigheden groeien. Om *Fittonia* te vermeerderen moet je ze stekken, en dat gaat gelukkig heel makkelijk. Een top van de plant wortelt namelijk vrij snel en groeit ook goed door. Als je de grond en de blaadjes maar vochtig houdt. Het beste stek je voor de groeiperiode zo rond januari. Je kunt de stekjes op grond laten wortelen maar op water stekken gaat ook heel goed. Van een middelgrote plant kun je al gauw tien stekken halen. Zet potjes met zaai- en stekgrond klaar. Maak in de grond gaten met een eetstokje daar waar de steel van de stek moet komen. In grote potjes kun je meerdere stekken kwijt. Snijd nu met een scherp mesje 5-8 centimeter van de top van een stengel af en knip de onderste blaadjes van de stek eraf. Laat de bovenste kroon staan. Doop de steel van de stek in stekpoeder en tik het overtollige poeder eraf. Steek dan de stek in de grond en duw licht aan. Om de stek tegen uitdroging te beschermen kun je ze onder een plastic zakje of in een klein kasje zetten.

Soms zijn planten zo mooi of zo bijzonder dat je er meer wilt, om te delen met je vrienden of voor jezelf. Dat is heel eenvoudig als je weet op welke manier de plant zich in de natuur vermeerderd. *Stekken en meer* is next level kamerplantenboek met praktische en inspirerende tips en trucs om je verzameling kamerplanten te laten groeien.

Judith Beehner is een plant-lover. Haar liefde voor planten deelt ze als inspirator en eigenaar van het Groenlab. Planten mogen groeien zoals ze dat van nature doen. Op haar website, op Instagram en in haar projecten proef je de passie voor planten en groen.

Judith Beehner schreef eerder *Het Plantenlab* en *Groen in glas*.

ISBN 978 94 6250 227 7

9 789462 502277

www.forteuitgevers.nl